

Vse spise, v oceno poslane knjige itd. je pošiljati na uredništvo — naročnino, reklamacije in vse administrativne stvari pa na upravništvo v Ljubljani, Učiteljska tiskarna, Frančiškanska ul. 6/l. Vse pošiljave je pošiljati franko. Reklamacije so proste poštnine. Rokopisov ne vračamo. Telefon uredn. 312.

UČITELJSKI TUDIČ

Stanovsko politiško glasilo UJU. - Poverjenišvo Ljubljana

Licealna knjižnica
1058 Ljubljana, Strossmayerjeva ulica.
II. drž. gimn. (Bpl.)

Izhaja vsak četrtek. Naročnina znaša za neorganizirane 60 Din, za inozem. 80 Din. Posamezna številka 1.50 Din. Članstvo „Pov. UJU—Ljubljana“ ima s članom plačano naročnino. Za oglaševanje v revije in notice vseh vrst je po Din 2.50 od petih. Inzeratni davek po j. Pošt. ček. ur. 11.197.

Dvignimo vsi svoj glas proti znižanju plač in pripravimo se na konsekvence!

Med državnim uradnistvom je zavrhalo. Vlada je znižala draginjske doklade, pri tem na niti ne pove, ali je to stalno ali provizorno. Kot vzrok stavi poplave.

Nismo še dobili razlik in tri leta se pripravljajo šele podatki, koliko bi znesle te razlike. Odtegljaji so na odrejeni brzjavni poti, tako da bomo s 1. avgustom dobili že znižane draginjske doklade.

Ko bi šlo delo tako hitro izpod rok za izplačilo razlik, ki nam pripadajo po zakonu in ne le po uredbi — kakor se odreja le z uredbo odtegljaje draginjskih dokladov. Ko bi šlo tako hitro z uredbo o zvišanju potni in selitvenih stroškov, ki se nam že zdavna obljubljajo.

Namesto da bi dobili po čl. 46. čln. zakona zakon o draginjskih dokladah, s katerim bi se nam zaradi poplav in draginje, ki bo nastopila vsled tega zvišale draginjske doklade zakonitim potom, se nam z uredbo znižujejo draginjske doklade.

Gluha je ostala vlada, ko so se nam poviševala stanovanja v neznosne višine s stanarino po novem stanovanjskem zakonu in ni se zmenila za člen 37. čln. zakona, ki predvideva povišano stanarino za slučaje visoke stanarine.

Sedaj ko nam je treba znižati, gre delo čez noč hitro izpod rok!

V najkrajšem času imamo pričakovati zvišanja cen življenjskih potrebščin, producenti se bodo izgovarjali na poplave, breme bodo pa zvalili na — državne uradnike. Tako bodo državni uradniki plačali poplave dvakrat, premožni sloji bodo na imeli od tega — dobiček.

Ore za mere in konsekvence, ki jih mora podvzeti državno uradništvo proti takim ukrepom, ki grede že pod naš eksistenčni minimum!

Na drugem mestu prinašamo skalo odtegljajev ki znašajo do 110 Din mesečno za učiteljstvo. To je 1320 Din letno. Kaj znači 1320 Din v gospodarstvu državnega uradništva to ve državno uradništvo samo, kadar je treba plačati stanovanje, kadar je treba preskrbeti šolske potrebščine za otroke itd., itd.

Prva naloga državnega uradništva je sedaj, da utrdi svoje vrste in da seže po vseh dopustnih sredstvih, s katerimi bo javnosti in narodnim poslancem pokazalo, da ne bo brez vsakih posledic neupravičen pritisk na prejemke državnega uradništva.

Povzdignite vsi svoj glas, vsak izmed nas mora biti živa odporna sila proti krivicam, ki se nam je naredila!

LISTEK.

Organizacija mladine in delo učiteljstva pri isti.

(Dalje.)

5. Kamnik, dekliška osnovna šola: Učenke so darovale 50 Din ubogi starki, prodajale cvetice za Rdeči križ dne 11. junija 1925 (donesek 429 Din), pomagale pri akciji za vojne invalide priredile eno gledališko predstavo z dvema igrama, sodelovale pri Sokolu in napravile izlet v Kamniško Bistrico.

6. Kočevje, zasebna dekliška osnovna šola v Marijinem domu: Napravile so izlete v okolico.

7. Kočevje, zasebna dekliška meščanska šola v Marijinem domu: Podpirale so uboge učenke, delale izlete in priredile dve zabavi.

8. Krani, deška osnovna šola: Naročili so posebej 17 izvodov celoletnega Glasnika, nabavili prapor, priredili 5 zabav in predavanj, zlasti antituberkulozni in Vidov dan ter delali izlete v bližnjo okolico.

30-letnica organizacijskega dela poverjenika Antona Gnusa.

Na celjski skupščini je učiteljstvo proslavilo tudi 30-letnico organizacijskega dela uglednega tovariša pov. Antona Gnusa. Spričo dogodkov, ki so zgodovinskega pomena, se ta proslava ni mogla izvršiti tako, kakor je mož zaslужiti.

Leta 1896, je prišel tov. Anton Gnus v organizacijsko vodstvo slovenskega učiteljstva in s celjsko skupščino je dosegel na tem mestu svoji tridesetletni jubilej. S celjsko skupščino se je pa tudi poslovil s poverjeniškega mesta od organizacijskega dela v vodstvu slovenskega učiteljstva.

Kdor ni Gnusa zaradi njegove velike skromnosti poznal prej, ta ga je moral spoznati v dobi zadnjih šestih mesecev, t. j. v dobi, ko je s svojo prevdarnostjo in objektivnostjo vodil z železno vztrajnostjo in požrtvovalnostjo organizacijo do celjske skupščine.

V Gnusu je vtelesen mož dela, mož vsestranskega dela, slovenski učitelj, kakor bi moral biti.

Ravnatelj Anton Gnus si je postavil sam svoj spomenik predvsem v Dolski občini pri Hrastniku, kjer je služboval skoro tri desetletja, do svoje upokojitve in si je stekel nevenljivih zaslug za občino, predvsem pa za prosveto naroda. Vključ temu, da je že leta 1923, obhajal svoj 60-letni jubilejni dan, še danes deluje z mladeniško navdušenostjo pri občinski gospodarski politiki in pomaga graditi občini vodovod in električno napeljavo.

9. Krani, dekliška osnovna šola: Sklenile so iztrebiti tuke (germanizme) v jeziku, sodelovale so pri Sokolski akademiji dne 1. decembra 1924 in pri naraščajočem nastopu Sokola v juniju 1925 ter prireiale izlete v okolico.

10. Škofja Loka, zasebna notranja dekliška osnovna šola in zasebno žensko učiteljsko pri uršulinkah: Poslale so na razstavo v Beogradu 1 pompaduro, 1 prevleko za blazino in 9 risb.

11. Škofja Loka, zasebna dekliška meščanska šola pri uršulinkah: Priredile so gledališke igre, sv. Mikavž, skitoptikon, godbo imele vsak mesec pol do ene ure predavanje o abstinenci (ravnateljica); 16. maja 1925 je bil abstinenci dan (predavalo je 5 članic »Mladih lunakin«); 29. maja 1925 je predaval zdravnik dr. Hubad o higijeni. — Poslale so več daril in razvedne ameriški deci za pihre in več predmetov na razstavo v Beogradu. — Ob nedeljah in praznikih so prireiale izlete na polje in v log.

12. Tržič, deška in dekliška meščanska šola: Darovali so bolni součenki 100

»Še šolo.« tako pravi — s tem hoče zaključiti svoje plodonosno delo in uresničiti svoj ideal.

Ni pa bil naš poverjenik Anton Gnus samo voditelj naroda, z vso dušo je bil tudi pravi, trezni vodja učiteljstva. Kot ustanovitelj »Laškega učiteljskega društva« je bil njega predsednik do svoje upokojitve. Društvo mu je ob tej priliki podelilo najvišje odlikovanje, ki mu ga more dati in ga je imenovalo častnim članom. Dolgo let je deloval pri »Zvezi slovenskega učiteljstva« na Štajerskem. Bil je član upravnega odbora bivše »Zaveze jugoslov. učit. društev«: ko je pa pomagal ustanoviti UJU, je bil njega podpredsednik pri ljubljanskem poverjeništvu, z letošnjim letom pa je zasedel poverjeniško mesto. Od ustanovitve UJU je član Glavnega odbora UJU v Beogradu. Njegovi predlogi in nasveti v vrstah učiteljstva so bili vedno trezni, prevdarni in prožeti velike ljubezni do stanu in organizacije, zato jih je učiteljstvo tudi vedno uvaževalo in to je Gnusa odlikovalo v njegovih vrlinah.

Deloval pa je tudi v prid šolstva v šolskih zastopih, v krajnem okrajinem in bivšem višiem šolskem svetu. V okrajni in višji šolski svet ga je kot svojega zastopnika izvolilo učiteljstvo. Ni zaman zidalo nanj, kajti Gnus je z vso spretnostjo in odločnostjo zagovarjal v teh zastopih interese šolstva in učiteljstva.

Višek svojih vrlin pa je pokazal na gospodarskem polju, kot prevdaren in realen gospodar, ki se ni dal speliati s poti hladnega in treznega prevdarka ob še tako mikavnih spekulativnih načrtih, kjer je deloval z veliko požrtvovalnostjo, brez vsake osebne sebičnosti na uresnitveni svojih gospodarskih idealov na polju občinskega, zadržnega in stanovskega gospodarstva. Na Dolu je ustanovil posojilnico ter sodeloval pri občinskih gospodarskih napravah, je ustanovitelj gasilnega društva ter mnogih drugih društev, je ustanovitelj in predsednik učiteljskega zdraviliškega doma v Rogaski Slatini, do zadnjega je bil upravni svetnik Učiteljske tiskarne.

Nismo našli še vsega njegovega dela in vrlin.

Tak je stal Anton Gnus pred nami na pokrajinski skupščini v Celju, ko smo obhajali 30-letnico njegovega delovanja v vodstvu organizacije slovenskega učiteljstva, ko se je poslavljaj od nas s poverjeniškega, t. j. najvišjega mesta v naši organizaciji.

Skromna, preskromna je bila ta proslava v primeri z žrtvami in deli, ki di-

čijo danes tovariša Gnusa; a prijatelj Gnus veruj, kakor si nas Ti zagotavljal ob slovesu, da ostaneš naš, tako so danes srca učiteljstva Tvoja in Te bodo z dobrodoščico pozdravljala tudi nadalje v svoji sredi.

Državna Skupščina UJU v Beogradu.

1. Glavne skupščine v Beogradu so dolžni udeležiti se vsi člani Glavnega Odbora, vsi člani ožjeza sosveta poverjenišva, vsi predsedniki oziroma namestniki okrajnih učiteljskih društev in vsi izvoljeni delegati oziroma namestniki.

2. Legitimacije za državno skupščino je poverjenišvo že razposlalo na vse predsednike okrajnih društev. V svrhu štednje nismo poslali toliko legitimacij, kolikor jih pripada društvu po številu delegatov. Ako se na udeležje od kakega društva vsi delegati, dobe legitimacije med vožnjo. Izpolnite jih tako, kakor za pokrajinsko skupščino! Nepotrebno črtajte!

3. Za četrtinsko vožnjo smo napravili vlogo že davno Obveščeni smo, da je ministrstvo saobračaja znižanje dovolilo. Povlastice smo že ponovno urgirali pri Izvršnem Odboru. Ako jih le ne prejmemo pravočasno, jih razdelimo v vlakovi oziroma v Beogradu. V tem slučaju naj si kupi vsak delegat polovično vozovnico, ki jo pa v Beogradu obdrži in da opremiti z žigom.

4. Delegacija poverjenišva odpotuje iz Ljubljane v petek 6. avgusta 1926 z brzim vlakom ob 17.15. Na Zidani most dospje ob 18.19. Tu naj se zbere delegati iz mariborske oblasti. Porabijo lahko potniški vlak, ki odhaja iz Maribora ob 13.20 in dospje na Zidani most ob 16.13. Vožnjo nadaljujemo z Zidanega mosta ob 18.29. V Zagreb dospemo ob 20.30. Tu se lahko pridružijo delegati iz novomeškega in črnomeljkega okraja, ki potujejo morda čez Karlovec. Ti bi morali porabiti vlak, ki odide iz Ljubljane ob 13.15, dospje v Novo mesto ob 15.58, v Karlovec ob 18.15 in dospje v Zagreb ob 20.05. Od tu nadaljujemo vožnjo skupno ob 21.30 in dospemo v Beograd naslednje jutro ob 8.10.

Tako moramo potovati, da se lahko udeležimo popoldne ob 5. uri zborovanja Glavnega Odbora in delegatov učiteljskih društev.

5. Prosimo lepo, da se z dopisnico priglasijo na poverjenišvo vsi delegati, ki potujejo v Beograd, da bi nam bilo mogoče morda rezervirati pri brzovlakovi poseben voz.

UJU — poverjenišvo Ljubljana.

Din in priredili dve igri in izlet k Sv. Jožefu.

13. Kostanjevica, osnovna šola: Priredili so dne 14. junija 1925 izro »Povodni mož«. Iz čistega dobička je priredilve (149 Din) in iz ostanka članarine (75 Din) so nakupili knjige za šolarsko knjižnico.

14. Krško, osnovna šola: Priredili so dve igri »Sneguljčica in škrtac« in »Dve Marički«. Učenci III., IV. in V. razreda so šli v Reštani, kjer so si ogle dali premožokov učenci I. in II. razreda pa na hrib Libno.

15. Krško, deška meščanska šola: Člani in članice so se odlikovali letos z vsestransko požrtvovalnostjo in pridnostjo. Kar obstoja na šoli Podmladek, je opaziti stalno izboljšanje discipline, snage po razredih, hodnikih, straniščih in stopniščih; tudi zamude radi boleznii so redkeše. V letošnjem šolskem letu je bila kot prva prireditev Podmladka odhodnica okrajnega šolskega nadzornika Ljudevita Stasnege dne 9. novembra 1925, ki je odhajal na 42-letnem službovanju v pokol. Pri tej priliki so nabrali Podmladkarji znesek 441.75

Din, ki se je izročil Jugoslovenski Matici kot prispevek za dinarski dan. Druga večja prireditev Podmladka je bila akademija dne 16., 17. in 25. maja 1925, o kateri smo že obširno poročali dne 18. maja 1925 pod št. 369. Na Vidov dan, dne 28. junija 1925 so Podmladkarice IV. razreda na poziv društva Rdečega križa za srez Krško prodajale cvetke in nabrale znesek 234 Din, ki so ga izročile sreskemu poglavarju v Krškem. — Podmladkarji so sodelovali dvakrat pri telovadni akademiji krškega Sokola in pri eni prireditvi društva Kola jugoslovenskih sester, Meščanskošolski orkester, ki obstoja iz samih Podmladkarjev, je nastopil pri akademijah, pri šolski razstavi in Vidovdanski proslavi. Pri protituberkuloznem predavanju so Podmladkarji nabrali 50 Din, ki so se poslali »Društvu za čuvanje narodnega zdravja« v Beogradu (25 Din) in glavnemu odboru v Beogradu (25 Din). Prirejali so izlete na Krško planino. Stari grad in v Hrastnik, Izvedli so »Tekmo za zdravje« št. 1, pri čemer so kazali zanimanje in resnost; tekma je bila uspešna.

(Dalje prih.)